

BijnierNET

Kwaliteitsstandaard Bijnieraandoeningen Laboratoriumdiagnostiek

Dr. Michel Vos
Laboratoriumspecialist Klinische Chemie

Kwaliteit!

- Opleiding van medewerkers en periodieke toetsing
- Alle handelingen geprotocolleerd beschreven
- Toetsing door externe collega's volgens internationaal opgestelde regels
- Nationale en internationale vergelijk in uitslagen

Module Diagnostiek

- Meten van hormoonconcentraties
- Uitslag beïnvloed door meerdere factoren
 - Onderliggende ziekten
 - Gebruikte medicatie
 - Tijdstip van bloedafname
- Expertise nodig bij interpretatie van uitslagen
- Aandachtspunten
 - Overal in NL dezelfde uitslag en interpretatie
 - Kennis van factoren die de uitslag beïnvloeden

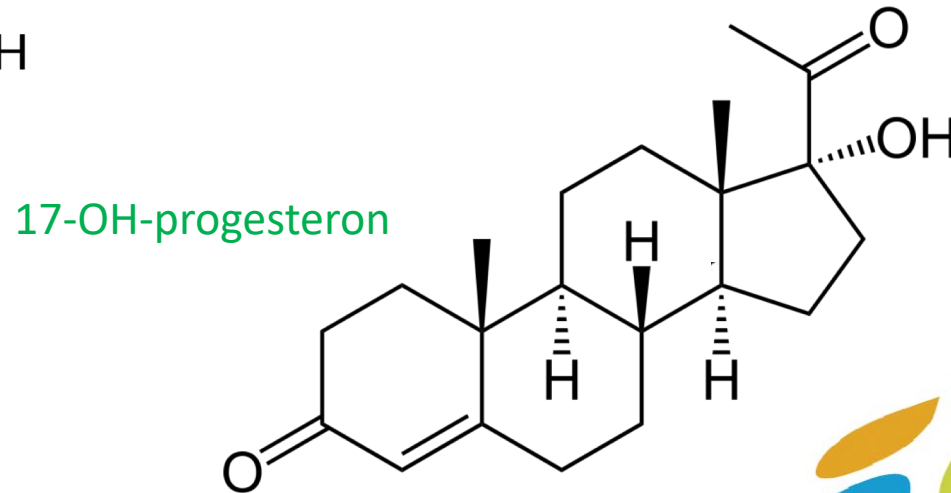
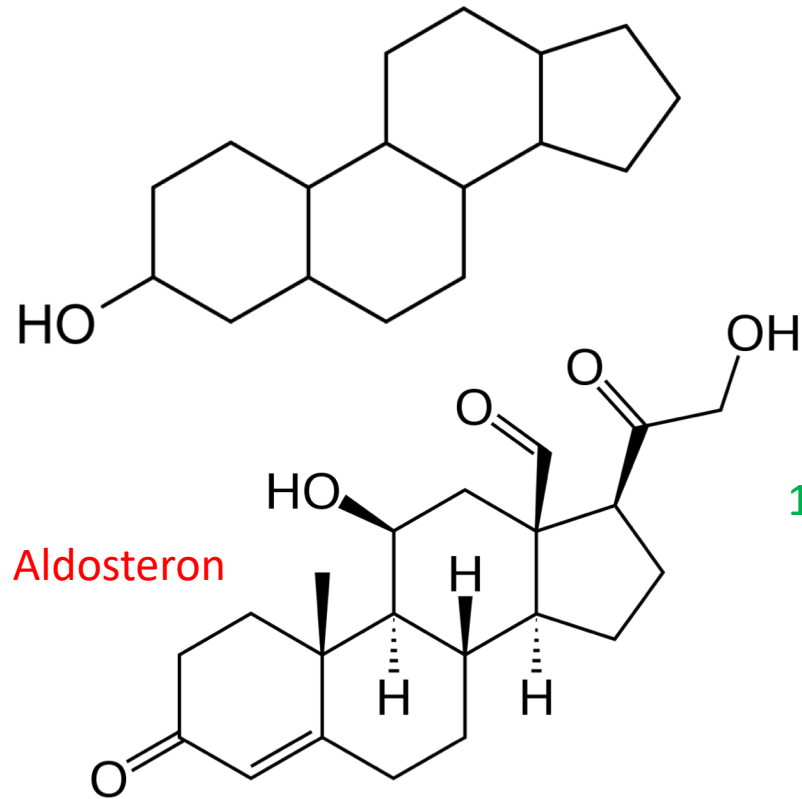
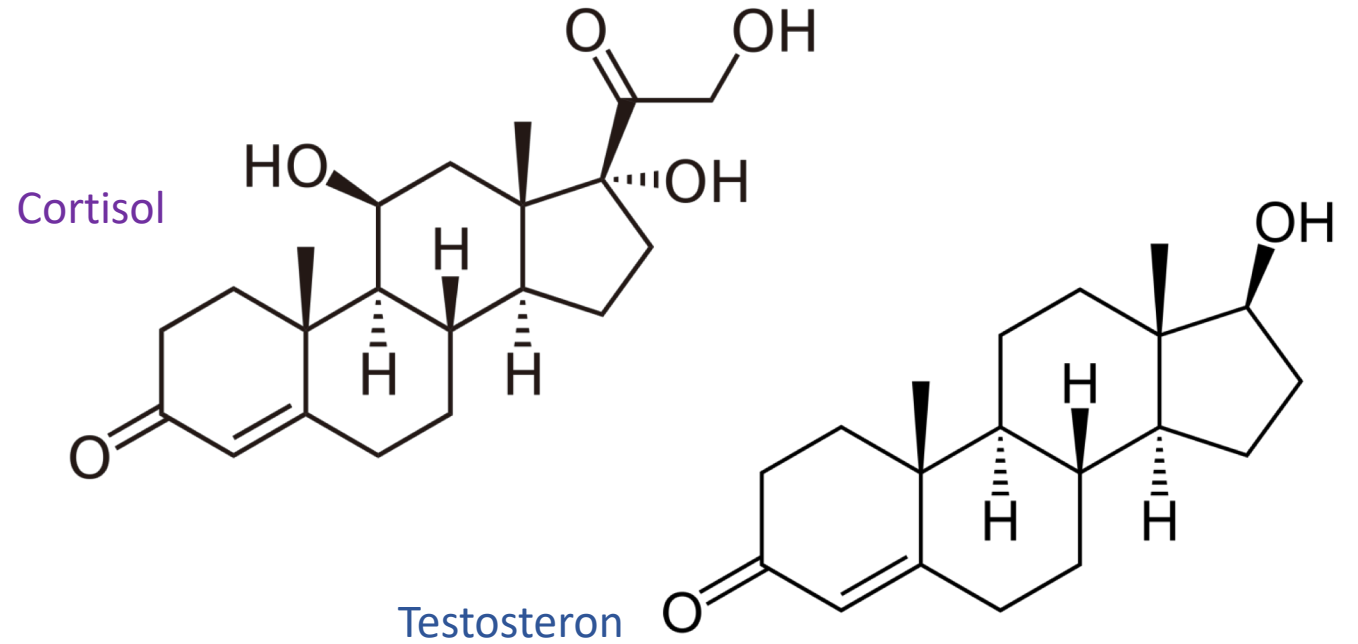
Verbeteren van diagnostiek

- Stellen van de diagnose van een bijnieraandoening
 - Correcte uitvoering van (biochemische) diagnostiek
 - Uniformiseren van hormoonbepalingen tussen laboratoria
 - Gestandaardiseerde uitvoering van endocriene functietesten
 - Verwacht voorstel eind 2019

Steroidhormonen

- Zoek de verschillen!

Meettechnieken voor hormonen

- Herkenning door antistoffen
 - Immunoassay
 - Een uitslag binnen 30 minuten

- Herkenning op basis van gewicht en lading
 - Massaspectrometrie
 - Lage concentratie
 - Een uitslag binnen 2 dagen

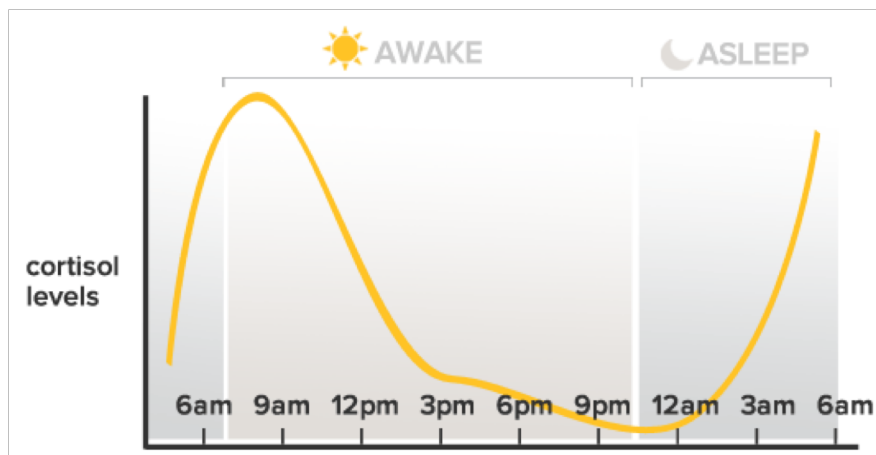
Valkuilen bij de analyse

- Immunoassay
 - Interactie met antilichamen aanwezig bij de patiënt
 - Kruisherkenning van andere steroidhormonen
 - Kruisherkenning van synthetische glucocorticoiden
 - Verschil in uitslag tussen laboratoria kan groot zijn
- Massaspectrometrie
 - Veel expertise voor nodig
 - Beperkt beschikbaar
 - Uitslag minder snel bekend

Wat beïnvloedt de uitslag & interpretatie?

- Cortisol
 - Soort lichaamsvloeistof
 - Bloed (plasma), urine, speeksel, haar
 - Tijdstip van afname
 - Ochtend, middag, avond

Wat beïnvloedt de uitslag & interpretatie?

- Cortisol
 - Onder welke omstandigheden afgenomen
 - Stress niveau
 - Verschillende endocriene functietesten
 - Invloed van vrouwelijke hormonen
 - Anticonceptiepil
 - Zwangerschap

Factoren die de uitslag beïnvloeden

- Cortisol
 - Tijdstip van de dag
- Aldosteron
 - Houding (staan of zitten / liggen)
- 24-uurs urine
 - Volledige verzameling van belang
 - Eventueel een aanpassing in dieet
- Speeksel
 - Tijdstip van verzamelen
 - 30 minuten voor verzameling niet eten, drinken, roken, tandenpoetsen

Samengevat

- Verbetering van zorg door:
 - Samenwerking tussen laboratoria
 - Landelijke afspraken over de interpretatie van uitslagen
 - Kennis van de valkuilen van meettechnieken
 - Kennis van de invloed van medicijnen op testen
 - Kennis over het juiste tijdstip van afname voor de interpretatie van hormoonconcentraties

